

PRATARMĖ

Lietuvių išeivijos tautosakinė veikla ir pati lietuvių tautosaka, surinkta už Lietuvos ribų, mažai mums tėra žinoma, todėl nuolat kelia susidomėjimą. Spausdinimui pateiktų rankraščių, kur tai apžvelgiama ar pristatoma, susidarė didelis pluoštas, jie netilpo į „Tautosakos darbus“ II tomą. Ši medžiaga dedama į III tomą, jis yra natūrali antrojo tūso.

Pirmoji publikacija skirta pasaulyje išgarsėjusiai ir Lietuvą išgarsinusiai archeologei ir mitologei Marijai Gimbutienei. Straipsnio autorius N. Vėlius, daug metų su ja bendravęs, rengė jį, dar kai mokslininkė buvo gyva. Deja, laikas nenumaldomas...

Skelbiamas A. J. Greimo interviu (vertė G. Kadžytė) suteikia progą tiesiogiai patiens skaitytojams geriau pažinti žymųjį seniotiką, jo požiūrį į tradicinę kultūrą (du straipsniai apie jį jau yra II tome).

Šiame tome skelbiami A. Maceinos, A. Martinkus studijų vertinimų į lietuvių kalbą tęsiniai, taip pat dedamas B. Vaškelių straipsnis „Tautosaka lietuvių literatūroje“ (jį išvertė A. Danieliūtė-Lapinskienė). L. Balčiūtė pristato Jaano Puhvelo knygą „Lyginamoji mitologija“, kurioje aptariami ir baltų mitai.

Įdomus tautosakos tekstų skyrius. Čia spausdinamos Pensilvanijos – angliakasių krašto – lietuvių dainos, užrašytos E. Bradūnaitės. Jas parengė K. Aleksynas ir Ž. Ramoškaitė. G. Kadžytė pateikia skaitytojui tautosakos pluoštelį iš lietuvių, atsidūrusių XIX a. Baltarusijos gilumoje. Savitą dainų gyvavimo tarpsnį atveria iš retų leidinių pakartotinai paskelbtos pokario dainos, užrašytos iš vokiečių pabėgėlių. Jas atsiuntė Ivonne Luven, parengė K. Aleksynas. G. Buivydaitė-Dringelienė, lankydamasi JAV, iš folkloristo Kalifornijos universiteto profesoriaus A. Dundeso archyvo parsivežė netikėtų dovanų – studentų užrašytos lietuvių tautosakos. Be to, archyve ji aptiko ir iš Č. Milošo užrašytų tekstų. Juos spaudai parengė A. Danieliūtė-Lapinskienė. Bene pirmą kartą tome skelbiama ties tautosakos riba esantis žanras – ištrauka iš gyvenimo istorijos, užrašytos pačios pateikėjos, gyvenusios Urugvajuje. Rankraštį surado ir ištrauką paleikė A. Valotka.

Kaip ir ankstesniuose tomuose, supažindiname su tautinių mažumų tautosaka: šį kartą skelbiamos Lietuvos rusų senbuvių javapjūtės dainos, parengtos J. Novikovo.

Sukakčių proga primenami daug nuveikusių lietuvių liaudies dainų rinkėjo Antano Juškos, taip pat žymių tautosakininkų Ambraziejaus Jonyno ir Kazio Grigo darbai. Juos apžvelgia B. Stundžienė, K. Aleksynas ir N. Vėlius.

Λ. Stravinskas pateikia publikaciją iš archyvo apie nusipelnčius tautosakos rinkėjus. Kronikos skyriuje supažindinama su svarbesniais Instituto tautosakininkų veiklos momentais.

Skaitytojus nudžiugins V. Miliaus parengta lietuvių išeivijos folkloristinės bibliografija (1942–1993). O R. Repšienė pateikia J. Balio spausdintų tautosakininkų darbų bibliografijos papildymus.